

WIJLEN KEES KIEFT WAS MEER DAN EEN “MATERIESCHILDER”

“Onafhankelijk en eigenzinnig kunstenaar”

door Hans Wiersma

Op 11 augustus 1999 overleed in zijn laatste woonplaats Zwolle, op 79-jarige leeftijd, de kunstschilder Kees Kieft, die het artistiek belangrijkste deel van zijn leven doorbracht in de stad Kampen, in zijn huis naast de Koornmarktspoort. Na een indrukwekkende, hartelijke plechtigheid in het crematorium “Kranenburg” te Zwolle op 16 augustus werd zijn stoffelijk overschot aan het vuur toevertrouwd.

Kees Kieft werd geboren op 18 december 1919 te Zwolle in de wijk Schelle, niet ver van de plek - de bejaardenflat “de Venus” bij de oude IJsselbrug- waar hij de rustige laatste jaren van zijn leven, kort nadat hij in 1993 zijn vrouw Greet in Kampen had verloren, doorbracht.

Hij was een geboren schilder, al voerde het lot hem aanvankelijk in Zwolle in een ambtelijke baan en in IJsselmuiden/ Kampen in het bedrijfsleven (de N.V. Schokbeton te Kampen).

Naast zijn dagelijkse broodwinning vulde hij zijn vrije tijd toen fanatiek met het hanteren van tekenstift en vooral verfkwast, gestimuleerd door zijn vrouw en de contacten in kunstenaarsverenigingen: in Zwolle “Het Palet”, waar hij zijn licht opstak bij kunstenaars als Stien Eelsingh (Staphorst) en Piet Zwijs (Giethoorn). Eenmaal in Kampen richtte hij in 1959 “De Varfdeuze” op, van welke vereniging hij zelf vele jaren voorzitter was.

Aanvankelijk werkte hij uitsluitend figuratief, ofschoon al wel met zekere vrijheden, die collega- schilders nog niet aandurfd. Sinds een tentoonstelling van zijn vereniging in 1962, waarin zich ook een aantal nieuwe, jonge leden, verenigd in de “Isala- groep” manifesteerde met modernistisch werk, ontdekte hij in zichzelf een latente behoefte aan de keuze voor een abstracter vormtaal. Dat leidde er toe, dat hij zich -naar eigen zeggen- rond 1967 ontwikkeld had tot een “materieschilder”, die zijn resultaten in vorm en kleur bereikte door stukjes glas of steen (en gruis) met behulp van een stollende kunststofmassa tot een schilderij te binden.

Wie Kees later echter hardnekkig als “materieschilder” bleef aanduiden of hem zelfs ten onrechte hield voor de “uitvinder van het materieschilderij” had klaarblijkelijk de ontwikkeling van zijn plaats in de Nederlandse schilderkunst niet gevolgd.

Hij, en de mensen rondom hem, kenden anno 1967 zeker de schilder Jaap Wagemaker (geboren 1906 te Haarlem), die andere materialen dan verf in zijn schilderijen toepaste onder titels als “Bewogen materie” (Haags Gemeentemuseum, 1957), “Vorm en materie”(idem, 1961), beschreven door C. Doelman als de “De informele kunst van Jaap Wagemaker” in 1963.

Maar Kees Kieft ging na 1967 verder. Hij zocht zijn effecten nog wel in een materiaalgebruik, waarbij kunsthars, mortelsoorten, glas en zand te pas werden gebracht maar ook uitsparingen in vlakken (reliëfwerking) en kleuring van -en naast- het opgebrachte materiaal met verf, gingen evenzeer meespreken in zijn schilderijen. En met succes. De kunstcriticus Hans Redeker, die nog in 1986 over Kees’ toen recente werk schreef dat het “bij deze bevlogen zoeker nog steeds niet is afgesloten”, karakteriseerde dat voortgezette recente werk nog in 1990, ter gelegenheid van een tentoonstelling in een Amsterdamse galerie, met “een unieke eenheid van plastische, reliëf-achtige en picturale, coloristische uitdrukkingsmiddelen; een kunst van grote authenticiteit en allure”. Van ontwikkeling gesproken!

“vrij schilder”

Toen Kees Kieft in 1974 door verschillende omstandigheden genoodzaakt werd zijn dagelijkse arbeid in het bedrijfsleven neer te leggen, werd zijn schilderen vrijer en professioneler. Onvermoeibaar stortte hij zich op de kunst en schiep een oeuvre “dat alle kenmerken van een onafhankelijk en eigenzinnig kunstenaarschap bezit” (aldus de regionale kunstcriticus Wim van der Beek).

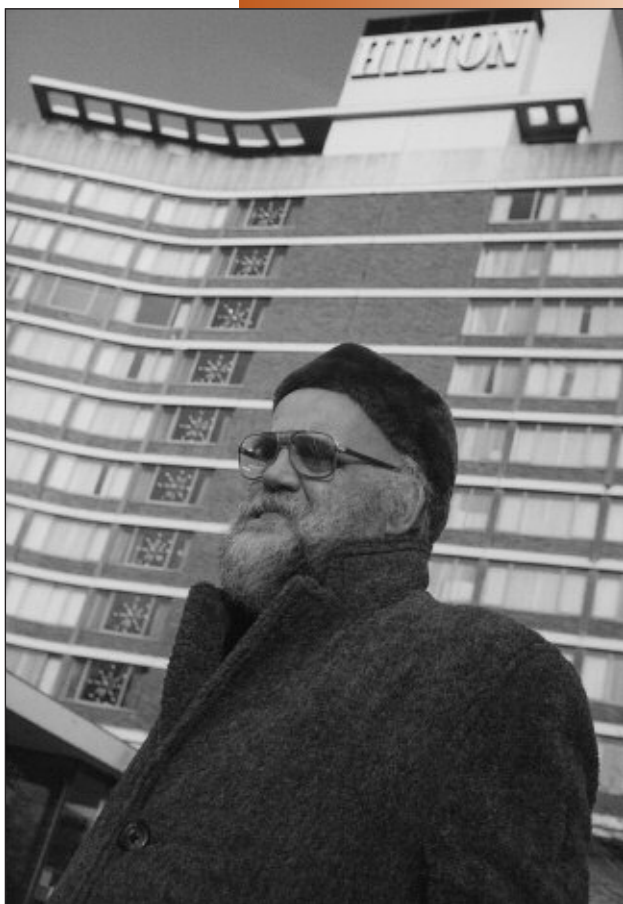
De monumentale uitstraling, die zijn werk dikwijls was gaan kenmerken, wees op zijn verwantschap met en betekenis voor de architectuur: “Hedendaagse architecten en hun kunstlievende principalen zouden door het werk van Kees Kieft wel heel sterk worden aangesproken, zeker ook waar het zijn recente werk betreft...” (aldus nogmaals Hans Redeker in 1986). Maar ook andere zich betrokken voelende autoriteiten, zoals de bekende museumdirecteuren Wim Beeren en Rudi Fuchs bezochten zijn atelier-woning naast de Koornmarktspoort. Het Stedelijk Museum in Amsterdam, waarvoor Kees een heilig respect koesterde en dat hij regelmatig bezocht, bezit dan ook werk van hem.

Helaas is de grote doorbraak naar bekendheid in de wereld van de hedendaagse kunst bij leven niet voor hem gekomen, al eerde de gemeente Kampen hem ter gelegenheid van zijn 75 ste verjaardag in 1994 nog met de organisatie van een grote overzichtstentoonstelling op drie representatieve locaties in de stad. Mogelijk doorbreekt ook de kracht van zijn werk ooit nog eens de grenzen van de onbekendheid, al bleef het tot nog toe buiten de - lucratieve - sfeer van het huidige kunsthandels-circuit. Maar wie weet...

In dit verband is het wellicht aardig de reactie te vermelden van Kampens enige ereburger en oud-inwoner, de grote Nederlands- Amerikaanse medicus dr. Willem J. Kolff, uitvinder van de eerste kunstnier ter wereld, gevolgd door andere kunstmati-

ge organen, die hem wereldfaam bezorgden. Dr. Kolff is een groot bewonderaar van de schilder Kees Kieft, bezit schilderijen van diens hand en kent nagenoeg Kiefts hele oeuvre uit eigen aanschouwing. Toen ik hem als eerste het doodsbbericht van de schilder bracht, was zijn onmiddellijke reactie: “En waar zijn z’n schilderijen nu?”. “Bij de gemeente Kampen”, antwoordde ik. “Laten ze er voor waken, dat er niet één ongemerkt ontglipt!” was zijn goede raad aan mijn adres.

Kees is niet meer, maar ik ben geneigd te geloven in een tweede toekomst voor zijn schilderijen; zij hebben toekomstpotentieel. Mogelijk zijn ze stuk voor stuk, aan welke wand ze ook komen te hangen, een klarenstoot voor een tweede leven.

Opname van Kees Kieft voor het Hiltonhotel in Amsterdam, toen daar, in 1982, in de Hilton Galerie, een expositie van een selectie van zijn werken werd gehouden.

Foto: Hans Wiersma.